

and the High Rise-Fall; short average syllable duration; small filled tentative choice pauses; average filled tentative reflective pauses.

Key words: *male negative evaluative utterance, auditory analysis, acoustic analysis, invariant prosodic features, variant prosodic features.*

УДК 811.131.1'253

Г. В. Трифонова
А. О. Мірко

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ІТАЛІЙСЬКОГО ГУМОРУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У КІНОСТРІЧЦІ «ПРИБОРКАННЯ НОРОВЛИВОГО»

У статті досліджено прийоми створення гумористичного ефекту в італійській кінострічці «Приборкання норавливого» з урахуванням аудіовізуальної природи досліджуваного матеріалу. Розглянуто сучасні підходи до визначення поняття гумору в лінгвістиці та визначено основні мовні засоби реалізації гумору. Виявлено способи перекладу італійського гумору українською мовою та механізми збереження гумористичного ефекту.

Ключові слова: *гумор, комічне, італійська комедія, гумористичний ефект, перекладацькі прийоми.*

DOI 10.34079/2226-3055-2019-12-21-192-199

Розуміння поняття гумору знаходиться на перетині багатьох наук, що спричиняє складнощі в його тлумаченні. Наразі філософи, політологи, філологи, соціологи, психологи, медійні експерти, медики тощо залучені до дискусії з приводу роз'яснення природи, сутності гумору як явища та його впливу на людину. Результатом дії гумору на людину, зазвичай, стає посмішка або сміх. Жодна теорія на сьогодні не здатна в повній мірі розшифрувати «магію посмішки», яка з фізіологічної точки зору є процесом, в який залучені м'язи обличчя та діафрагми, що супроводжується збільшенням серцевого ритму, підвищенням рівню імуноглобуліну, м'язового напруження. Міждисциплінарне використання поняття гумору підсилює **актуальність** детального дослідження його особливостей у різних сферах застосування.

У даному дослідженні увага зосереджена на механізмах створення гумору в італійських кінострічках та проблемах його перекладу українською мовою. Важливим є зрозуміти, яким чином в аудіовізуальних контекстах створюється гумористичний ефект і як його можна зберегти у зовсім іншій культурній площині. Дослідження комедійних кінострічок є актуальним, оскільки вони є дуже популярним масмедійним продуктом. Одна з тенденцій розвитку засобів масової комунікації – інфотейтмент (від англ. information + entertainment), реалізована у поєднанні інформації та розваг, пояснює, що масове суспільство, про яке можна говорити вже з 40-х років ХХ ст., віддає велику перевагу заняттям, покликаним розважати та викликати задоволення. Через це саме комедійні кінострічки як масмедійні проекти мають особливий попит. Виявлення механізмів створення гумористичного ефекту та його передачі у міжкультурних контекстах стає актуальною проблемою.

Переклад гумору в італійських кінострічках українською мовою є малодослідженим питанням, оскільки відсутні наукові праці, в яких висвітлюється ця проблема або її аспекти. Зустрічаються праці, присвячені перекладу форм комічного в англійських телесеріалах (С. В. Баранова, А. В. Трофименко), способам перекладу назв американських і британських мультфільмів (О. В. Зосімова), проблемі відтворення ключових концептів у кінотекстах комедійних жанрів (В. В. Конкульовський), загальним особливостям кінотексту та теорії кіноперекладу (Г. М. Кузенко, Т. В. Кропінова), перекладу англійських субтитрів і назв фільмів (Т. Г. Лук'янова), особливостям перекладу англійських кінокомедій українською мовою (І. В. Софієнко, О. В. Рарик, М. Є. Шевченко, І. М. Шукало).

Метою роботи є з'ясувати лінгвістичні прийоми створення гумористичного ефекту в італійській кінострічці «Приборкання норвільського» (1980 р.), режисерами якої стали Дж. Мочча і Ф. Кастеллано, та простежити, чи зберігається гумористичний ефект при перекладі цих фільмів українською мовою. Реалізація поставленої мети передбачає аналіз підходів до визначення гумору в сучасній лінгвістиці, визначення особливостей створення гумору в обраній італійській кінокартині, виявлення способів перекладу італійського гумору українською мовою.

Об'єктом дослідження стала італійська кінокомедія. **Предмет** дослідження – механізми створення гумору в італійській кінокомедії «Приборкання норвільського» і способи їх перекладу українською мовою. Фільм було озвучено творчим об'єднанням «Цікава ідея».

Методологічна основа дослідження складається з аналізу та систематизації, за допомогою яких були розглянуті підходи до визначення гумору в сучасній лінгвістиці, метод зіставлення дозволив розглянути різні точки зору. Метод безпосереднього спостереження та контекстуальний метод були використані, щоб виявити в кінокартинах приклади гумору, здійснити вибірку не лише мовного, а й візуального матеріалу. Порівняльний аналіз мовного матеріалу та текстово-інтерпретаційний методи були застосовані до обраних прикладів гумору, аби з'ясувати, чи зберігається потрібний гумористичний ефект.

Поширеною є точка зору, відповідно до якої гумор є найпоширенішим видом комічного. Т. А. Шульга вважає комічне мовно-естетичною категорією, що «забезпечує взаємодію та/або протиставлення одиниць мови за їх предметно-поняттєвим та конотативним (культурно-ціннісним) наповненням, переосмислення їх традиційного змісту, форми, аксіології, а також спрямовує кореляцію одиниць мови в напрямку критичного емоційно-оцінного авторського освоєння дійсності» [6, с. 18]. Основою для створення комічного ефекту, на думку дослідниці, стають різного роду девіації, тобто відхилення від норми, зміни у зв'язках між значеннями слів, використання фразеологічних одиниць. В. О. Самохіна підтверджує точку зору щодо комічного як відхилення від норми, яке не веде до деструкції, а представляє нормальний устрій світу [4]. Таким чином, комічне викликає не лише посмішку, а й звертає увагу на те, що є відмінним від звичайного стану, дозволяє поєднати протилежні почуття або ситуації, протиставити те, що на перший погляд неможливо рівняти. Наприклад, сміх і сльози, радість і сум тощо.

О. Б. Шонь, розглядаючи комічне, зосереджується на дефініціях гумору, іронії та сатири. Слід зауважити, що, на думку дослідниці, «гумор і сатира розглядаються як дві сторони категорії комічного. Гумор – це спосіб відображення комічних явищ дійсності художніми засобами, це критика, що передбачає не знищення об'єкта висміювання, а його виправлення, вдосконалення, орієнтує на позитивні зміни. Гумористичний сміх відзначається м'якою, стриманою тональністю» [5, с. 12]. Сатира,

у свою чергу, полягає в негативному переосмисленні об'єктів критики, якими є явища і події, що не збігаються з ідеалом і потребують викриття. Іронія, на думку фахівця, не лише троп з ознакою подвійного смислу, а відображення прихованого значення, що відрізняється, або є протилежним до явного. Серед механізмів створення комічного О. Б. Шонь зазначає наступні:

1) використання засобу семантизації лексем, який полягає в тому, що значення слів сприймаються відповідно до контекстів, в яких вони вживаються, а не до їх прямих словникових значень.

2) вживання атрибутивних словосполучень, коли смисловим центром словосполучення виступає прикметник.

3) власні імена – прізвища і прізвиська персонажів, застосування яких веде як до можливості, так і до неможливості співвіднесення імені з носієм.

4) вставні конструкції, які мстять контрастні зіставлення, виявляють свій стилістичний потенціал у сукупності з іншими засобами – відокремленими конструкціями, риторичними питаннями, нагромадженням однорідних членів речення.

5) цитація іншого некомічного висловлювання.

6) лексико-синтаксичний алогізм, що полягає у зв'язку одного слова з двома або декількома іншими в різних смислових планах, а також в алогічному поєднанні декількох однорідних членів речення. Комічний ефект створюється вживанням несумісних понять в одному ряді.

7) повтор, який при поступовому нагромадженні веде до якісно нового переосмислення інформації.

8) порівняння, в яких порівнювані об'єкти мають великий ступінь невідповідності та протилежності і по суті є комічними сами по собі.

9) метафора, яка зближує не порівнювані на перший погляд об'єкти, викликає несподівані асоціації [5, с. 12–15].

М. Бондаренко, визначаючи основні художні прийоми, що викликають гумористичний ефект, зосереджується на таких як: гра слів, іронія / сарказм, пародія, сатира, гумор з «підтекстом», малапропізм (від франц. *mal à propos* – недоречно) – неправильне слововживання, чорний гумор [3].

А. Є. Болдирева наголошує, що гумор обов'язково ґрунтується на алогізмі, який має позитивний ефект. Важливим у створенні гумористичного ефекту є елемент несподіваності, який по суті є наслідком девіації. Таким чином, «гумор базується на ошуканому сподіванні» [2]. Мовні засоби створення гумористичного ефекту дослідниця розглядає на двох рівнях: мовному та дискурсивному та доводить, що причиною виникнення гумористичного ефекту є перцепція мовного рівня. Одним із найуживаніших засобів продукування гумору є гра слів, побудована на вживанні повних і неповних омонімів, паронімів, навмисному припусканні мовленнєвих помилок, руйнуванні фразеологічних одиниць, використанні семантично-хибних ланцюжків. «Крім гри слів гумористичний ефект створюється через використання метафори, порівняння, гіперболи. При сприйнятті цих засобів у свідомості може виникнути опозиція «можливе – неможливе» [2]. Гумористичний ефект може створюватись також за допомогою поєднання слів, яким властиве різне стилістичне забарвлення. Наприклад, поруч можуть розміщуватись слова, характерні для розмовного та книжного стилів, у межах однієї ситуації. Часто для створення гумористичного ефекту утворюються неологізми в межах розмовного стилю.

А. Я. Алексеев визначає як вербальні, так і екстралінгвістичні механізми створення комічного. До першої групи належать антифраза (імпліцитний діалог, в якому кожен стверджує, що правий, що у свою чергу виражається в повній

несумісності аргументів), гіпербола, метафора, гротескна синекдоха, антитеза, порівняння. До другої групи належить інтонація [1, с. 331].

Специфікою кінематографічного мистецтва є створення аудіовізуальних образів, тому доречним буде розглядати механізми створення гумору на мовному та екстралінгвістичному рівнях.

Досліджуючи англomовні анімаційні комедії, М. М. Юрковська визначає, що одним із важливих механізмів комічного, є інтерпретація реальної комунікації із залученням стереотипних явищ [7, с. 18]. Так у кінокартині «Приборкання норвілького» протиставляється сільський та міський способи життя.

У кінострічці «Приборкання норвілького» основними прийомами створення гумористичного ефекту стали: елементи несподіваності. Наприклад, – *È simpatico. – In fotografia.* (Пер.: – Він симпатичний. – Це лише на фотографії.); – *Mi chiamo... – Basta così!* (Пер.: – Мене звати... – Досить!).

Порівняння використовуються у поєднанні з візуальними прийомами. Наприклад, *Tu avevvi una montagna di capelli, una foresta.* (Пер.: У тебе була густа шевелюра). На відео – лисий чоловік; *Tu eri un grissino.* (Пер.: А ти був стрункий). На відео – товстий чоловік. В обох прикладах при перекладі втрачено ефект художнього порівняння. Візуальні прийоми можуть вступати у гру з вербальними, створюючи гумористичний ефект, наприклад, – *Suono le campanile. – Ne suoni spesso?* (Пер.: – Калатаю у дзвони. – І як часто?). На відео у ченця стерті долоні. Або, наприклад, *L'aspetto non è tutto. Nell'uomo la bellezza è soggettiva... gentile, educato, simpatico con un bel sorriso.* (Пер.: Зовнішність це ще не все. Чоловіча краса взагалі річ дуже відносна... сила і характер, а ще чарівна посмішка). На відео в героя потворні зуби Дракули. Ще один приклад: *L'ho sempre usato come sgabello.* (Пер.: Я користувався ним як стільцем). На відео – телевізор.

Використовується також невідповідність між нормою та змальованою дійсністю. Наприклад, *Ha litigato con il barbiere. Quello gli ha tagliato i capelli... – Non mi piacciono, li voglio più lunghi.* (Пер.: Навіть з перукарем посварився. Той постриг йому волосся... – Мені не подобається, хочу довше). Зрозуміло, що в реальності неможливо повернути довжину волосся після підстригання. Ще один приклад: *Uno dei profeti... un aspetto misterioso. Prevede il futuro? – Sì – E cosa prevede? – Che la Sua minestra si raffredderà se continua a parlare.* (Пер.: Так звали одного пророка... вигляд загадкової людини. Ви також передрікаєте майбутнє? – Так. – І що саме ви передрікаєте? – Що ваш суп вихолоне, якщо і далі розмовлятимете). Вочевидь, героїня очікувала іншої відповіді відповідно до свого кокетливого настрою. Або такий приклад, *Io ho 25 – Neanche tu dimostri. – Grazie. – Te ne davo 26.* (Пер.: Я би так не сказав. Виглядаєш на 26).

Цілі ситуації змальовані у контексті невідповідності норми та змальованої дійсності, поєднання протилежного. Наприклад, – *Pronto! Hotel Corona? – No. È una stazione di servizio. – Vorrei pernottare una stanza. – Ma questa è una stazione di servizio. Vuole benzina? – C'è una bella stanza con il bagno? – Acqua per la batteria? – Ah, non avete stanza. Ma non avete una doppia? – Avrei dell'olio. – Ho capito. È esaurito. – Vaffanculo.* (Пер.: Алло! Готель «Корона»? – Ні, це заправка. Вам потрібен бензин? – Є номер на одну людину з ванною? – Вам потрібна вода для акумулятора? – Навіть подвійного номера немає? – В мене є масло. Потрібно вам? – Зрозуміло, місць немає. – Пішов ти!). Або такий приклад, *Io sono nato in una fredda sera d'inverno, esattamente il 4 agosto alle 19:40 in questa stanza, mentre il piano sotto mia madre passeggiava nervosamente fumando un sigaro. Mia madre ra un uomo alto biondo al contrario mio nonno che era scuro di capelli.* (Пер.: Я народився холодної зимової ночі. Це було 4 серпня о 20 хвилин на 8,

без 40 хвилин на 6. На першому поверсі моя мати не знаходила собі місця, з сигарою крокуючи по кімнаті. Вона була високим блондином, а дід був темноволосим).

Невідповідність норми та відеообразів простежується у таких прикладах: *Mi hai colpito. – È stato il secchio.* (Пер. : – Ти вдарив мене. – Це не я, це відро); *Ma che ore sono? – È tardissimo, sono le 7.* (Пер. – Котра година? – Вже пізно. Сьома ранку.); – *Sei più cocciuta da un somaro. – Finalmente un complimento.* (Пер.: – От ти вперта як баран. – Нарешті комплімент).

Відхилення від норми іноді поєднується з гіперболою та ефектом несподіваності: *Elia ha portato in tribunale tutti quelli del paese. Il giudice.* (Пер.: З ким Елія тільки не судився. Він подав позов на кожного мешканця села. – Навіть проти мене. – А ви хто такий? – Суддя).

У деяких випадках для створення гумористичного ефекту використовується гра слів, наприклад, – *Mi piacciono i libri gialli. – Non ho pregiudizi razziali.* Проте при перекладі гумористичний ефект втрачено, оскільки український відповідник «i libri gialli» – «детективи» – не містить компоненту кольору. Пер. : – Полюбляю детективи. – Мені все подобається. В італійській мові форма дієслова третьої особи однини не містить граматичних індикаторів статі, тому без відриву від контексту неможливо визначити, хто саме виконує дію, чоловік чи жінка, тому, враховуючи це, можна використати гру слів. Наприклад, – *Ha un bel nome. – Chi? – Vittorio. – Vai al diavolo!* «Ha un bel nome» можна перекласти: У вас красиве ім'я. Проте при перекладі гумористичний ефект втрачено. Пер.: – У твого нареченого дуже гарне ім'я. Вітторіо. – Іди до дідька! Цікавим є той факт, що у фільмі два рази зустрічається слово «barbabietola», яке у першому випадку перекладається як буряк, а в другому – як брюссельська капуста. За контекстом головний герой їхав до Брюсселя на переговори з приводу буряка. Варіант перекладу «брюссельська капуста» було б доречніше використати обидва рази, аби додати висловлюванням більш виразного ефекту.

Кілька разів у фільмі зустрічається та сама фраза: «*Qual è la tua risposta affermativa*», яка викликає гумористичний ефект відсутністю альтернативи, яку передбачає будь-яка відповідь, тобто відхиленням від норми. Проте при перекладі втрачено ідейне навантаження, фраза перекладається не однаково та її гумористичний ефект втрачається. Порівняймо переклади: Яка твоя відповідь?; А тепер ти погоджуєшся?

Для створення гумористичного ефекту використовуються також нагромадження однорідних членів речення. Наприклад, *La porta, le scarpe, la finestra.* (Пер.: Двері, черевики, вікно); *Pazzo, bibilco, idiota, stupido, bastardo, disgraziato, bufone, megalemano, pallone gonfiato.* (Пер.: Ти божевільний, ідіот, бовдур, грубіян, нахаба, селяк, покидьок, егоїст) *Incivile, insolente, zoticone, brutto, bestiaccia, villanzone, imbecille, balordo, idiota, deficiente, pirla, stronzo.* (Пер.: Грубіян, нахаба, селяк, покидьок, бовдур, егоїст, дурень, тупий, ідіот, імбецил, сволота, нахаба).

В основі гумористичного ефекту кінострічки «Приборкання норовливого» є поєднання двох різних несумісних стереотипних образів – жителів села та міста. Основним прийомом створення гумору стало поєднання несумісних понять та зображення відхилень від норми (неповага до хворої людини, нахабна поведінка з красивою жінкою, грубощі по відношенню до жінки, світський характер релігії, коли чернець тренує збірну з волейболу, любов та розуміння тварин і зневага до людей). Дуже велика роль відводиться візуальним елементам, тому діалоги вирізняються простотою лексики та не вимагають використання усього наявного арсеналу перекладацьких трансформацій. У випадках перекладу гри слів, реалій, художніх порівнянь гумористичний ефект втрачається.

Кінокартина «Приборкання норавливого» отримала високу популярність через простоту сприйняття. Попри те, що західний гумор відрізняється від східного через культурні, соціально-психологічні відмінності, гумор у кінокартині «Приборкання норавливого» зрозумілий. Гумористичний ефект втрачається лише у випадках мовної або культурної самотності фраз.

Проблеми реалізації гумору в аудіовізуальних контекстах та механізми збереження гумористичного ефекту при перекладі надають широкі можливості подальших досліджень, розкриваючи межі міждисциплінарного підходу до предмета вивчення задля комплексного вирішення поставлених завдань. Проблема перекладу гумору пов'язана з природою художнього прийому, який побудований на когнітивних процесах сприйняття дійсності та її вад, розуміння норми та девіації, що залежать від географічного, мовного, культурного, історичного середовища носіїв мови. Часто перед перекладачем постає проблема неперекладності гумору або необхідності частого застосовування доместикації чи форенізації, опущення чи додавання з метою зберегти гумористичний ефект.

Список використаної літератури

1. Алексеев А. Я. Сопоставительная стилистика : учеб. пособ. / А. Я. Алексеев. – Днепропетровск : Национальный горный университет, 2012. – 471 с. ; Alekseev A. Ya. Sopostavitelnaya stilistika : ucheb. posob. / A. Ya. Alekseev. – Dnepropetrovsk : Natsionalnyy gornyy universitet, 2012. – 471 s.
2. Болдирева А. Мовні засоби створення гумористичного ефекту : лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі романів П. Г. Вудхауза) : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Анжела Євгенівна Болдирева ; Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Одеса, 2007. – 24 с. ; Boldyreva A. Movni zasoby stvorennia humorystychnoho efektu : lnhvokohnityvnyi aspekt (na materialy romaniv P. H. Vudkhauza) : avtoref. dys... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Anzhela Yevheniivna Boldyreva ; Odeskyi natsionalnyi universytet imeni I. I. Mechnykova. – Odesa, 2007. – 24 s.
3. Бондаренко М. Інтерпретація словесного гумору як виклик для перекладача [Електронний ресурс] / М. Бондаренко // Everest Переклади. – 2017. – 22 серпня. – Режим доступу : <https://everest-center.com/interpretatsiya-slovesnogo-gumoru-yak-viklik-dlya-perekladacha/> ; Bondarenko M. Interpretatsiia slovesnogo humoru yak vyklyk dlia perekladacha [Elektronnyi resurs] / M. Bondarenko // Everest Pereklady. – 2017. – 22 serpnia. – Rezhym dostupu : <https://everest-center.com/interpretatsiya-slovesnogo-gumoru-yak-viklik-dlya-perekladacha/>
4. Самохіна В. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії і США : текстуальний і дискурсивний аспекти : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : спец. 10.02.04 / Вікторія Опанасівна Самохіна ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2010. – 36 с. ; Samokhina V. Zhart u suchasnomu komunikatyvnomu prostori Velykoi Brytanii i SShA : tekstualnyi i dyskursyvnyi aspekty : avtoref. dys. ... d-ra filol. nauk : spets. 10.02.04 / Viktoriia Opanasivna Samokhina ; Kyivskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. – Kyiv, 2010. – 36 s.
5. Шонь О. Мовностилістичні засоби реалізації гумору, іронії і сатири в американських коротких оповіданнях : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Олена Богданівна Шонь ; Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2003. – 24 с. ; Shon O. Movnostylistychni zasoby realizatsii humoru, ironii i satyru v amerykanskykh korotkykh opovidanniakh : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Olena Bohdanivna Shon ; Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. – Lviv, 2003. – 24 s.

6. Шульга Т. Гумористичний компонент у семантиці лексичних і фразеологічних одиниць мови творів Євгена Дударя»: автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Тамара Анатоліївна Шульга ; Інститут української мови Національної академії наук України. – Київ, 2009. – 22 с. ; Shulha T. Humorystychnyi komponent u semantytsi leksychnykh i frazeolohichnykh odynts movy tvoriv Yevhena Dudaria» : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 / Tamara Anatoliivna Shulha ; Instytut ukrainskoi movy Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. – Kyiv, 2009. – 22 s.

7. Юрковська М. Дискурс англomовної анімаційної комедії : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Майя Миколаївна Юрковська ; Київський національний університет ім. Т. Шевченка. – Київ, 2011. – 23 с. ; Yurkovska M. Dyskurs anhломovnoi animatsiinoi komedii : avtoref. dys... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Maiia Mykolaivna Yurkovska ; Kyivskiy natsionalnyi universytet im. T. Shevchenka. – Kyiv, 2011. – 23 s.

Стаття надійшла до редакції 31.10.2019.

H. Tryfonova

A. Mirko

**PROBLEMS OF THE TRANSLATION OF ITALIAN HUMOR
IN THE UKRAINIAN LANGUAGE IN THE MOVIE
«THE TAMING OF THE SCOUNDREL»**

The article explores the techniques of creating a humorous effect in the Italian film «The Taming of the Scoundrel», taking into account the audiovisual nature of the material under study. Modern approaches to defining the concept of humour in linguistics are examined and the main linguistic means of realization of humour are discussed, including contextual changes of lexical meanings of words, expletive constructions, rhetorical questions, accumulation of homogeneous terms, sentence, use of incompatible concepts, repetitions, contrasting comparisons, metaphors, black humour, hyperbole, grotesque synecdoche, antithesis etc. It was revealed that the humorous effect of the movie «The Taming of the Scoundrel» is based on a combination of two incompatible stereotyped images – residents of the Italian village and the city.

The main method of humour creation was a combination of incompatible concepts and depictions of deviations from the norm (disrespect for a sick person, arrogant behaviour with a beautiful woman, rudeness towards a woman, secular nature of religion, when a monk trains the volleyball team, love and understanding towards animals and disrespect towards people). Special attention in the realization of humour is drawn to the visual elements, built on the principle of a combination of the inseparable, the deviation from the norm and hyperbolization. The dialogues show patterns of conversational style and simplicity of vocabulary and syntax, so they do not require the use of a variety of translation transformations.

The article describes ways of translating Italian humour into Ukrainian and mechanisms for conservation the humorous effect. The vast majority of sentences are translated by literal translation. In some cases, lexical substitutions are used. For the most part, the humorous effect persists, except the case of translation of wordplay, realities, artistic comparisons. In some cases, the humorous effect could be conserved by choosing other translation strategies.

The movie «The Taming of the Scoundrel» gained high popularity because of its simplicity of perception. Although Western humour differs from Eastern humour because of national cultural, socio-psychological differences, the humour in the movie «The Taming of the Scoundrel» is clear and understandable. The humorous effect is lost only in cases of linguistic or cultural identity of the phrases. However, the problem of creating a humorous

effect in audiovisual contexts and its conservation in different cultural areas remains always urgent.

Key words: *humour, comic, Italian comedy, humorous effect, translation techniques.*

УДК 811.111'373

Ю. Г. Федорова
Н. М. Восводіна

ВЕРБАЛЬНИЙ КОНТУР КОНЦЕПТА «CYBERSPACE» В СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

У статті розглядаються англомовні новоутворення, які пов'язані з вербальним контуром концепту 'CYBERSPACE', який входить до складу сучасної англомовної картини світу. Зазначений концепт складається з таких підгруп: INTERNET, E-MAIL, DATA, SOCIAL NETWORKING, PROGRAMMING AND SOFTWARE, HACKING AND HACKERS, IT-TECHNOLOGIES. Автори статті розглядають три підгрупи зазначеного концепту: INTERNET, E-MAIL, DATA як найбільш репрезентативні. Досліджуючи зміни в різних підсистемах лексико-семантичної системи англійської мови, спостерігається формування нових словотвірних елементів і моделей, функціонування нових розгалужених словотвірних і лексико-семантичних парадигм, що концентруються навколо найважливіших понять. Нові лексико-семантичні парадигми, своєю чергою, створюють феномен поліномінації, позначення одного поняття поліваріантними засобами.

Ключові слова: *мовна інновація, концепт, вербальний контур, інтернетизація, неокорпус.*

DOI 10.34079/2226-3055-2019-12-21-199-206

Відомості про мову лінгвістика отримує за своїми кордонами, але вони також переходять у психологію, філософію, логіку та інші дисципліни. Факт лінгвістичної експансії безпосередньо пов'язаний з вивченням мовного образу світу. Глибоке розуміння номінативних властивостей мовних одиниць у різних мовах, закріплення лексичних одиниць і усталених виразів у мові можливе лише з урахуванням позалінгвівальних факторів – соціальних, етнічних, психологічних. Отже, експансія лінгвістики та більш толерантне ставлення мовознавців щодо використання даних інших наук у лінгвістичних студіях певною мірою сприяє вивченню проблем «мова – мислення», «мова - національний менталітет», «мова – культура», «мова – мовна особистість». Остання кореляція пов'язана з антропоцентричним підходом, який домінує в сучасних гуманітарних дослідженнях.

Актуальність дослідження визначається загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень на розгляд мовних одиниць з урахуванням структур людського знання, які вони репрезентують, а також ментальних процесів, що покладені в основу категоризації світу, концептуалізації знань і, врешті решт, мовної номінації.

Мета статті – проаналізувати семантичну природу вербального контуру 'CYBERSPACE' як частину концептосфери сучасної англомовної картини світу, що зумовило виконання наступних завдань: